

Barbara Lepówna, Leon Łuka

Chmielno, woj. gdańskie. Stanowiska 1 i 2

Informator Archeologiczny : badania 16, 331-332

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

U Z U P E Ł N I E N I A

CHMIELNO
woj. gdańskie
Stanowiska 1 i 2

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła dr Barbara Lepówna /Gdańskie Stanowisko Archeologiczne IHKM PAN/, konsultantem był doc.dr hab. Leon Łuka. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Piąty sezon badań. Grodzisko /VIII?-XIII w./ - stanowisko 1 oraz kościół św. Piotra i Pawła o tradycjach wczesnośredniowiecznych /stanowisko 2/.

Prace na grodzisku zostały wznowione po sześciolatniej przerwie. Założono 2 wykopy o łącznej powierzchni 64,5 m². Ich rozplanowanie wiązało się ściśle z pracami uprzednio prowadzonymi.

Stanowisko 1

Wykop IIIa /wał/ stanowił przedłużenie wykopu III, usytuowanego na wale, otaczającym gród od strony zachodniej, wyeksplorowanego do calca w pierwszej fazie badań.

W wykopie IIIa odkryto pozostałości skrzyniowej konstrukcji wału - częściowo strawionej przez pożar - oraz uchwycono wschodni brzeg fosy. Znaleziono tu ostrogę, pochodzącą - jak się wydaje - z XI wieku, a także ułamki ceramiki należącej do dwóch faz technologicznych: górą i całkowicie obtaczanej na kole.

W wykopie tym nie osiągnięto calca. Wyeksplorowano go do głębokości 70 cm i zabezpieczono do następnego sezonu badawczego.

Wykop IV /wnętrze grodziska/. W północnej części wykopu odsłonięto 5 palenisk z najmłodszej, kasztelańskiej, fazy istnienia grodu oraz część dużej jamy z paleniskiem wewnątrz - być może pozostałości półziemiankowego domostwa z okresu wcześniejszego.

W pobliżu skupiska palenisk wystąpiły 4 nożyki żelazne, przęślik gliniany, dwustronny grzebień kościany oraz całe naczynie gliniane pionowo wkopane w ziemię. Wykop wyeksplorowano do calca.

Od północnej strony nie stwierdzono obecności umocnień grodowych. Jezioro Białe mogło stanowić dostateczną gwarancję bezpieczeństwa.

Stanowisko 2

Kościół św. Piotra i Pawła został wzniesiony na wzgórzu w centrum wsi w odległości około 0,5 km od grodu. Obecna for-

ma kościoła pochodzi z roku 1846. Źródła pisane fundację tę przypisują księżniczce Damroce /Dąbrowce/, córce Świętopełka, zmarłej w 1223 r.

Korzystając z remontu części posadzki założono w kościele 2 wykopy sondażowe. W wykopie II na głębokości 70-90 cm odkryto 16 legarów podłogowych starszego kościoła oraz fragmentu muru, zapewne późniejszej ceglanej zakrystii, wzmiankowanej w XVIII-wiecznych lustracjach. Między legarami podłogi znaleziono 17 monet /stanowiących ofiary na rzecz parafii/ z czasów użytkowania kościoła. Najwcześniejsza moneta pochodzi z 2 połowy XV wieku /szeląg gdański Kazimierza Jagiellończyka/. Brak jest wspierających elementów dla datowania początków rozebranego kościoła. Nie wydaje się jednak, by można było ten fakt coinać przed wspomnianą datę, na odwrót - tę fazę kościoła byłabym skłonna uznać nawet za jeszcze późniejszą. Poniżej legarów spoczywało kilka warstw pochówków istniejącego tu niegdyś cmentarza, który zapewne otaczał inny - starszy kościół. Pośrednio można wnioskować o ewentualnych przesunięciach różnych faz budowlanych w obrębie dzisiejszego kościelnego wzgórza.

Badania powinny być kontynuowane.

CHWARZNO, gm.Stara Kiszewa
woj.gdańskie

Badania prowadziła mgr Gabriela Jeziorska. Konsultacje naukowe doc.dr hab.Jan Leon Łuka. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Trzeci i czwarty sezon badań /1980-1981 r./. Cmentarzysko wielokulturowe: kultura wielbarska, kultura łużycka z V okresu brązu.

W 1980 r. na cmentarzysku kontynuowano badania obszaru, na którym w 1979 r. odsłonięto konstrukcję dwóch rzędów kamieni. W odległości około 1 m na zachód i południowy zachód od omawianego obiektu znaleziono rozwidlające się koliście ciągi kamieni. Konstrukcja dwóch rzędów kamieni najwcześniej odsłonięta była więc miejscem styku dwóch wieńców kamiennych. Pierwszy z nich posiadał średnicę 12,6 m, zaś drugi wieńiec - 19,7 m.

Założono również wykop w południowo-wschodniej części - przypuszczalnie na skraju - cmentarzyska. Jest to prostokąt o wymiarach 11,5 x 9,5 m, położony równolegle do drogi Chwarzno-Zamek Kiszewski. Na obszarze tym znaleziono cztery groby popielnicowe, dwa miejsca palenia ognia, dwie niewielkie jamy i dwa skupiska kamieni. Na podstawie materiału ceramicznego obiekty te zaliczyć można do kultury łużyckiej z V okresu brązu.